

חוק מימון מפלגות, תשל"ג-1973 •

1. בחוק זה –

הגדרות

”סיעה” – כל אחד מאלה:

- (1) מפלגה שהגישה בבחירות לכנסת רשימת מועמדים כסיעה של הכנסת הקודמת והיא מיוצגת בכנסת לפחות על-ידי נציג אחד;
- (2) מפלגה שועדת הכנסת הכירה בנציגה או בנציגיה בכנסת כסיעה;
- (3) צירוף של שתי מפלגות או יותר המקיימות בכנסת סיעה אחת;

”הוצאות” – הוצאות של סיעה לארגון פעולותיה, לתעמולה ולהסברה ולקיום הקשר הארגוני והרעיוני עם הציבור, לרבות התחייבויות בשל הוצאות כאלה;

”הוצאות בחירות” – ההוצאות המיוחדות של סיעה במערכת הבחירות לכנסת;

”הוצאות שוטפות” – הוצאות של סיעה, למעט הוצאות הבחירות;

”היום הקובע” – היום ה-101 לפני הבחירות לכנסת, ולגבי בחירות המתקיימות על-פי חוק לפיזור הכנסת – היום השלישי אחרי תחילת אותו חוק;

”תקופת הבחירות” – התקופה, שמן היום הקובע עד יום הבחירות;

”יחידת מימון” – סכום שקבעה ועדת הכספים של הכנסת כיחידת מימון לענין חוק זה, והודעה על קביעתו פורסמה ברשומות.

2. (א) כל סיעה זכאית, לפי הוראות חוק זה –

הוכח למימון

- (1) למימון הוצאות הבחירות בתקופת הבחירות;
- (2) למימון הוצאותיה השוטפות בכל חודש החל בחודש שאחרי פרסום תוצאות הבחירות לכנסת ועד החודש שבו פורסמו תוצאות הבחירות לכנסת הבאה.

(ב) כספי המימון ישולמו מאוצר המדינה באמצעות יושב-ראש הכנסת, לחשבון בנקאי של כל סיעה, כאמור בסעיף 6(א)(3).

3. (א) המימון של הוצאות הבחירות יהיה לפי יחידת מימון אחת לכל מנדט שבו זכו הסיעה בבחירות לכנסת.

חישוב המימון

(ב) המימון החדשי של ההוצאות השוטפות יהיה בסכום של 5% מהסכום המסווג לפי סעיף קטן (א).

4. (א) סיעה שמטרה ליושב-ראש הכנסת אישור של יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית שהגישה רשימת מועמדים לכנסת הבאה, תשולם לה מיד מקדמה על חשבון המימון של הוצאות הבחירות שלה; המקדמה תהיה 60% מיחידת מימון אחת לכל חבר הכנסת שנמנה עם הסיעה כיום הגשת רשימת המועמדים.

תשלום הוצאות הבחירות

(ב) זכותה סיעה בבחירות לכנסת הנכנסת במנדט אחד לפחות, ישולם לה מן הסכום המגיע לה לפי סעיף 3(א) –

- (1) 85% – מיד לאחר פרסום תוצאות הבחירות;
- (2) 15% – מיד לאחר שמבקר המדינה הגיש ליושב-ראש הכנסת דין וחשבון חיובי לפי סעיף 10(ב).

• נתקבל בכנסת ביום כ"א בשבט תשל"ג (24 בינואר 1973); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1035, תשל"ג, עמ' 129.

(ג) מקדמה שסיעה קיבלה לפי סעיף קטן (א) תגובה מן התשלומים לפי סעיף קטן (ב); היתה המקדמה גדולה מן הסכום המגיע לסיעה למימון הוצאות הבחירות, תגובה היתה מן הסכום הראשון או מן הסכומים הראשונים המגיעים לה למימון הוצאותיה השוטפות.

5. התשלומים למימון ההוצאות השוטפות של הסיעות ישולמו להן במועדים שתקבע ועדת הכספים של הכנסת.

6. (א) תנאי קודם לתשלום הסכומים למימון הוצאות הבחירות ולמימון ההוצאות השוטפות הוא, שתוך חמישה עשר ימים לאחר היום הקובע –

(1) הודיעה הסיעה ליושב-ראש הכנסת את שמותייהם של לא פחות משניים ולא יותר משמונה נציגים שיהיו מוסמכים לפעול בשם הסיעה לענין חוק זה (להלן – הנציגים); להודעה תצורף הסכמת הנציגים; אחד לפחות מן הנציגים יהיה חבר הכנסת ועל אחד מהם לפחות יצהירו הסיעה והוא עצמו שהוא בקי במשק הכספים של הסיעה;

(2) הגישה הסיעה ליושב-ראש הכנסת הצהרה חתומה בידי נציגיה, שהסיעה עשתה את כל הדרוש כדי להבטיח ניהול נאות של חשבון הכנסותיה והוצאותיה בהתאם להנחיות מבקר המדינה לענין זה;

(3) הודיעה הסיעה ליושב-ראש הכנסת את מספר חשבונה או חשבוניותה בבנק או בבנקים.

(ב) סיעה רשאית בכל עת להחליף נציגיה או להוסיף עליהם, ובלבד שהודיעה על כך ליושב-ראש הכנסת ושהנציגים יתאימו לדרישות האמורות בסעיף קטן (א)(1); היא גם רשאית להודיע ליושב-ראש הכנסת על החלפת חשבוניותה הבנקאיים או על הוספת חשבונות כאלה.

7. (א) לא תוציא סיעה בתקופת הבחירות הוצאות בחירות בסכום העולה ביותר משליש אל יחידת מימון אחת לכל חבר הכנסת שנמנה עם הסיעה ביום הקובע, או בסכום העולה ביותר משליש על שלוש יחידות מימון, לפי הגדול יותר; לענין זה יראו הוצאות במערכת הבחירות לרשויות המקומיות המתקיימות ביום הבחירות לכנסת כהוצאות בחירות.

(ב) לא תוציא סיעה במשך שנה הוצאות שוטפות בסכום העולה ביותר ממחצית על הסכום המגיע לה למימון הוצאותיה השוטפות, או סכום העולה ביותר ממחצית על הסכום המגיע כאמור לסיעה בעלת שלושה חברים, לפי הגדול יותר.

8. לא תקבל סיעה, כמישרין או בעקיפין, כל תרומה מתאגיד בארץ; לענין הוראה זו, "תאגיד" – לרבות שותפות רשומה.

9. (א) החל ביום החמישה עשר אחרי היום הקובע וכל עוד מגיע לסיעה מימון להוצאותיה –
(1) תנהל הסיעה מערכת חשבונות לפי הנחיות מבקר המדינה ותרשום בהם את הכנסותיה והוצאותיה לפי אותן הנחיות;
(2) תחזיק הסיעה את הכספים המיועדים להוצאותיה בחשבונות הבנקאיים האמורים בסעיף 6(א)(3).

(ב) מערכת החשבונות והחשבונות הבנקאיים האמורים יעמדו לביקורת מבקר המדינה, ולענין זה יהיו למבקר המדינה כל הסמכויות שהוענקו לו לגבי גוף מבוקר לפי חוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב] 1.

(ג) מבקר המדינה רשאי בכל עת לדרוש מנציגיה של סיעה הצהרה, חתומה כידתם, בדבר שלמותם או נכונותם של הרישומים במערכת החשבונות או בדבר אופיה או מהותה של הכנסה או הוצאה מסויימת; הצהרה כאמור יכול שתימסר לפי ידיעתם של המצהירים או לפי מיטב ידיעתם, והמבקר רשאי, לפי שיקול דעתו, לקבל הצהרה כזו כראיה.

10. (א) תוך ששה שבועות מיום הבחירות ימסרו נציגיה של סיעה למבקר המדינה את חשבונותיה לתקופת הבחירות.

חזרת-דעת
מבקר
המדינה

(ב) תוך שמונה שבועות לאחר שקיבל את החשבונות האמורים בסעיף קטן (א), ימסור מבקר המדינה ליושב-ראש הכנסת דין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות ויציין בו -

(1) אם הסיעה ניהלה מערכת חשבונות לפי הנחיותיו;

(2) אם הוצאות הסיעה והכנסותיה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7(א) ובסעיף 8.

(ג) תוך ששה שבועות מתום כל שנה לאחר תחילת החדש שאחרי פרסום תוצאות הבחירות ימסרו נציגיה של סיעה למבקר המדינה את חשבונותיה לאותה שנה.

(ד) תוך שמונה שבועות לאחר שקיבל את החשבונות האמורים בסעיף קטן (ג), ימסור מבקר המדינה ליושב-ראש הכנסת דין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות ויציין בו -

(1) אם הסיעה ניהלה מערכת חשבונות לפי הנחיותיו;

(2) אם הוצאות הסיעה והכנסותיה באותה שנה היו בגבולות האמורים בסעיף 7(ב) ובסעיף 8.

(ה) לא היה הדין וחשבון לפי סעיף קטן (ב) חיובי - יחזיר יושב-ראש הכנסת לאוצר המדינה את היתרה של 15% האמורה בסעיף 4(ב)(2); לא היה הדין וחשבון לפי סעיף קטן (ד) חיובי - ישלול יושב-ראש הכנסת מן הסיעה את שלושת התשלומים הקרובים למימון הוצאותיה השוטפות ויחזיר את סכומי אותם התשלומים לאוצר המדינה.

11. (א) סיעה רשאית בכל עת לבקש מיושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית חזרת-דעת, אם הוצאה מסויימת או סוג מסויים של הוצאות מהווים הוצאות בחירות; יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית יתן את חזרת-הדעת לאחר התייעצות בסגניו, זולת אם ראה את הדבר כדחוף.

חזרת-דעת

(ב) חזרת-הדעת תינתן תוך שבועה ימים ותימסר ליושב-ראש הכנסת, למבקר המדינה, לסיעה שביקשה את חזרת-הדעת ולכל הסיעות האחרות.

(ג) סיעה רשאית בכל עת לבקש ממבקר המדינה חזרת-דעת, אם הוצאה מסויימת או סוג מסויים של הוצאות מהווים הוצאות שוטפות; חזרת-הדעת תינתן תוך עשרים ואחד יום ותימסר ליושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית, ליושב-ראש הכנסת, לסיעה שביקשה את חזרת-הדעת, ואם הדבר נראה למבקר המדינה רצוי - גם לסיעות האחרות.

דין מעלגות
המקיימות סיעה
אחת

12. (א) אם סיעה היא צירוף של שתי מפלגות או יותר המקיימות בכנסת סיעה אחת, יראו אותן מפלגות בכל הנוגע למימון הוצאות שוטפות כאילו היו סיעות נפרדות.

(ב) סיעה שהיא צירוף כאמור בסעיף קטן (א) תמסור ליושב-ראש הכנסת, תוך חמישה עשר יום לאחר היום הקובע, הודעה על השתייכותם המפלגתית של חבריה בשעת פרסום תוצאות הבחירות, והתשלומים למימון ההוצאות השוטפות ישולמו בהתאם לכך.

שינויים בהרכב
הסיעות

13. (א) השתנה מספר חבריה של סיעה לרגל שינויים בהרכב הסיעתי של הכנסת, ואישרה ועדת הכנסת את השינוי, ישתנה בהתאם לכך מימון הוצאותיה השוטפות של הסיעה, החל בחודש שלאחר אישור השינוי; ואולם אם פרשו חבר או חברים מסיעה, אין בכך כדי לשנות את סכומי המימון, כל עוד ועדת הכנסת לא הכירה בהם כסיעה, ולא יהיה לחבר או לחברים שפרשו מימון של הוצאות שוטפות, אף אם ועדת הכנסת הכירה בהם כסיעה.

(ב) סיעה המייצגת שתי מפלגות או יותר, שהתחלקה לסיעות גפרדות, ואישרה זאת ועדת הכנסת, ייחשב מימון הוצאותיהן השוטפות של הסיעות הנפרדות, החל בחודש שלאחר האישור, לפי השתייכותם המפלגתית של חברי הסיעה הקודמת בשעת פרסום תוצאות הבחירות.

הודעות של סיעה

14. הודעות והצהרות של סיעה לפי חוק זה יבואו מאת בא-כוח הסיעה או ממלא מקומו שנקבעו בהתאם לסעיף 25 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969.²

מניעת שעבוד
ועיקול

15. הסכומים המגיעים לסיעה לפי חוק זה אינם ניתנים לשעבוד או לעיקול.

סיעות חדשות

16. חברי הכנסת שנבחרו מרשימת מועמדים שהוגשה מאת בוחרים – להבדיל מרשימת מועמדים שהוגשה מאת סיעה של הכנסת היוצאת – יהיו, מיום כינוס הכנסת החדשה, סיעה לענין חוק זה (להלן – סיעה חדשה), והוראותיו יחולו עליה בשינויים הבאים:

(1) 85% מן הסכום למימון הוצאות הבחירות ישולם לסיעה חדשה מיד לאחר שקיימה את התנאים המפורטים בסעיף 6(א) עד (3), והתשלומים למימון הוצאותיה השוטפות – החל בחודש שבו קיימה אותם תנאים;

(2) תנאים קודמים לתשלום היתרה של 15% מהוצאות הבחירות הם:

(א) הסיעה החדשה לא הוציאה בתקופת הבחירות הוצאות בחירות בסכום העולה בשליש על יחידת מימון אחת לכל מגדט שזכתה בו באותן בחירות, או בסכום העולה ביותר משליש על שלוש יחידות מימון, לפי הגבוה יותר;

(ב) הסיעה החדשה לא קיבלה בתקופת הבחירות תרומות בניגוד לסעיף 8;

(ג) מבקר המדינה אישר ליושב-ראש הכנסת, על סמך ביקורת חשבו-נותיה של הסיעה החדשה, שלא חרגה מן ההגבלות האמורות בפסקאות משנה (א) ו-(ב);

(3) הגיש חבר הכנסת היוצאת, שאיגנו חבר סיעה בה, רשימת מועמדים בהתאם לסעיף 57(ג) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969, והוא בראש הרשימה ובא כוחה, רשאי הוא לקבל מקדמה למימון הוצאות

הבחירות של הרשימה, על פי סעיף 4(א), בסכום המגיע לסיעה בעלת חבר אחד, בתנאי שהרשימה אושרה כדין ונתמלאו לגביה התנאים האמורים בסעיף 6(א); (4) סעיף 9 יחול על סיעה חדשה החל ביום הגשת רשימת המועמדים שלה.

אי תחילה

17. (א) הוראות חוק זה לא יחולו על סיעה שמסרה ליושב-ראש הכנסת, תוך חודש ימים לאחר פרסום תוצאות הבחירות, הודעה בכתב שאין ברצונה לקבל מימון לפי חוק זה; תוקף ההודעה – עד ליום הבחירות הבא.

(ב) הוראות חוק זה לא יחולו על סכומים שסיעה קיבלה על-פי החלטת ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל למימון מערכת הבחירות בהסתדרות זו ובאיגודים המקצועיים המאורגנים בה ולצרכי המפלגות המופיעות בה בהתאם לגדלן הייצוגי, ולא יחולו על הוצאת סכומים כאלה.

18. הסעת בעלי זכות הצבעה, לשם הצבעה בבחירות לכנסת, מתחום גבולותיו של ישוב אחד למשנהו וחזרה, תמומן מאוצר המדינה באמצעות ועדת הבחירות המרכזית; היא תבוצע בקווי תחבורה ולמרחקים שתקבע הועדה האמורה ובהתאם לנהלים ולסידורים שהועדה תורה עליהם; ההסעה תהיה ביום הבחירות, אולם ועדת הבחירות המרכזית רשאית להתיר הסעה סמוך ליום הבחירות בגלל מרחק רב בין ישוב למשנהו.

הסעת בוחרים

19. (א) סיעה שקיימה את התנאים המפורטים בסעיף 6(א)(1) עד (3) במועד שקבעה ועדת הכספים של הכנסת, רשאית לקבל מימון של הוצאותיה השוטפות החל מן החדש שקבעה לכך הועדה האמורה.

הוראות מעבר

(ב) תשלום של חובות שסיעה התחייבה בהם לפני תחילת חוק זה לא ייחשב כהוצאה לענין חוק זה.

20. יושב-ראש הכנסת ממונה על ביצוע חוק זה.

ביצוע

21. תחילתו של חוק זה מיום כ"ז בטבת תשל"ג (1 בינואר 1973).

תחילה

גולדה מאיר
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה